

Sygnatura akt XVIII C 907/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 20 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Iwona Godlewska

Protokolant: sekretarz sądowy Iwona Kucemba

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 września 2016 r. w P.

sprawy z powództwa S. Z.

przeciwko A. B. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczne w stosunku do powoda, któremu przysługuje wierzytelność w wysokości 270.800 zł wobec „E. K., W.” sp. jawna w P. oraz wobec wspólników tej spółki (...), wynikająca z umowy pożyczki zawartej w dniu 17 grudnia 2012 r. pomiędzy powodem S. Z. a „E. K., W.” sp. jawna w P. przed Notariuszem E. H. za nr Rep. A 1.775/2012, następujące czynności prawne:

a) umowę sprzedaży: 9/640 udziałów w nieruchomości składającej się z działki o nr (...) położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) udziałów w nieruchomości składającej się z działki o nr (...) położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), zawartą w dniu 5 lipca 2013 r. pomiędzy „E. K., W.” sp. jawna w P. a pozwaną A. B. (1) przed Notariuszem J. B. za numerem Rep. A 6318/2013,

b) umowę sprzedaży: 12/640 udziałów w nieruchomości składającej się z działki o nr (...) położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) udziałów w nieruchomości składającej się z działki o nr (...) położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), zawartą w dniu 5 lipca 2013 r. pomiędzy „E. K., W.” sp. jawna w P. a pozwaną A. B. (1) przed Notariuszem J. B. za numerem Rep. A 6325/2013,

c) umowę sprzedaży lokalu mieszkalnego, stanowiącego odrębną własność, położonego w miejscowości (...) nr lokalu (...), dla którego Sąd Rejonowy w Żarach prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), zawartą w dniu 2 lipca 2013 r. pomiędzy M. W. (1) a pozwaną A. B. (1) przed Notariuszem E. H. za nr Rep. A 2705/2013.

2. kosztami procesu obciąża w całości pozwaną i z tego tytułu zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 20.757 zł.

SSO Iwona Godlewska

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 kwietnia 2015 r. powód S. Z. wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego, czynności prawnej umowy sprzedaży zawartej w P. w dniu 5 lipca 2013 r. pomiędzy pozwaną A. B. (1) a spółką (...), (...) spółka jawna” przed notariuszem J. B. w P., której przedmiotem były udziały w prawie własności nieruchomości o nr ewidencyjnym 115 oraz 116 położone w P. przy ul. (...), dla których Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste nr (...)/, z pokrzywdzeniem powoda, któremu przysługuje wierzytelność wobec spółki (...), (...) spółka jawna” oraz wobec jej wspólników w wysokości 270.800,00 zł, zasądzenie od pozwanej

na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Ponadto wniósł o zabezpieczenie powództwa, poprzez ustanowienie zakazu zbywania udziałów w prawie własności nieruchomości opisanych w pozwie.

Uzasadniając pozew powód wskazał, że powoda oraz spółkę (...), (...) spółka jawna” łączyła umowa pożyczki zawarta w dniu 17 grudnia 2012 r. Powód udzielił spółce pożyczkę w kwocie 270.800,00 zł. Pożyczka miała zostać spłacona w ratach do dnia 20 czerwca 2013 r., a także pożyczkobiorcy złożyli oświadczenie o poddaniu się solidarnie egzekucji, w przypadku nieuregulowania zobowiązania wobec powoda do dnia 30 czerwca 2013 r. Spółka oraz jej wspólnicy nie uregulowali należności. Powód proponował sprzedaż nieruchomości będących własnością dłużnika. Dłużnicy wyzbywali się swojego majątku. Spółka w dniu 5 lipca 2013 r. zbyła udziały w nieruchomościach na rzecz pozwanej A. B. (1) (konkubinie M. W. (1)). Pozwana nabyła udział w nieruchomości przy ul. (...) – w ilości 21/640, a przy ul. (...) – udział 21/640.

Pismem z dnia 11 maja 2015 r. powód rozszerzył powództwo, poprzez uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego, czynności prawnej umowy sprzedaży zawartej w P. w dniu 2 lipca 2013 r. pomiędzy pozwaną A. B. (1) a M. W. (1), przed notariuszem E. H., której przedmiotem był lokal mieszkalny stanowiący odrębną nieruchomość o nr 25 położony w miejscowości P., gmina P., województwo (...), dla której Sąd Rejonowy w Żarach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), z pokrzywdzeniem powoda, któremu przysługuje wierzytelność wobec M. W. (1) w wysokości 270.800,00 zł. Ponadto wniósł o zabezpieczenie powództwa, poprzez ustanowienie zakazu zbywania przedmiotowego lokalu mieszkalnego.

Postanowieniem z dnia 18 czerwca 2015 r. Sąd zabezpieczył roszczenia powoda, poprzez ustanowienie zakazu zbywania udziałów oraz prawa własności opisanych w pozwie i piśmie z dnia 11 maja 2015 r. nieruchomości.

W odpowiedzi na pozew z dnia 8 marca 2016 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana podniosła, że w dniu 25 czerwca 2012 r. zawarła ze spółką umowę przedwstępną nabycia udziałów w obu przedmiotowych nieruchomościach. Spółka jako dłużnik była zobowiązana do przeniesienia prawa. Gdyby nie doszło do wykonania umowy przedwstępnej, pozwana posiadałaby roszczenie względem spółki o zwrot kwot uiszczonych na poczet ceny. Zdaniem pozwanej, skoro zbywca był zobowiązany do przeniesienia własności to nie można mówić o działaniu, które uszczupla jego aktywa. Pozwana przyznała, że pozostawała w związku partnerskim z M. W. (1), ale nie są już razem i nie mieszkają ze sobą. Pozwana stwierdziła, że ze względu na trudne relacje z M. W. (1) nie miała wiedzy o jego problemach finansowych, ani o jego życiu. Pozwana podkreśliła, że skarga paulińska nie może mieć zastosowania do czynności prawnej dłużnika polegającej na spełnieniu świadczenia wobec wierzyciela, nawet gdyby czynność prowadziła do pokrzywdzenia pozostałych wierzycieli.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana od 2007 r. była w związku partnerskim z M. W. (1). Mieszkali razem przy ul. (...) w P.. Mają dwójkę dzieci.

Pozwana A. B. (1) prowadzi działalność gospodarczą polegającą na usługach finansowych. W maju 2012 r. pozwana złożyła wniosek w banku o udzielenie jej kredytu. W ramach prowadzonej działalności pozwana w dniu 1 czerwca 2012 r. uzyskała kredyt w wysokości 150.000 zł, z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej.

Pozwana w dniu 1 czerwca 2012 r. przelała na rachunek bankowy M. W. (1) kwotę 45.000 zł, następnie w dniu 5 czerwca 2012 r. kwotę 25.000 zł, w dniu 8 czerwca 2012 r. kwotę 13.000 zł oraz w dniu 11 czerwca kwotę 53.500 zł. Łącznie pozwana przekazała swojemu konkubentowi 136.500 zł, w tytulu przelewu wpisując „WPLATA”.

Aktem Notarialnym z dnia 25 czerwca 2012 r. (Repertorium A nr 5222/2012) pozwana A. B. (1) zawarła przed Notariuszem D. F. umowę przedwstępną sprzedaży. Na podstawie tej umowy, M. W. (1), działający w imieniu i na rzecz Spółki (...), (...) spółka jawna” z siedzibą w P. zobowiązał się sprzedać A. B. (1):

- udział wynoszący 22/640 części w prawie współwłasności zabudowanej nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), stanowiącej działkę gruntu oznaczona numerem geodezyjnym (...), o obszarze 0,0892 ha, dla której w Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...);

- udział wynoszący 22/640 części w prawie współwłasności zabudowanej nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), stanowiącej działkę gruntu oznaczona numerem geodezyjnym (...), o obszarze 0,0760 ha, dla której w Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Pozwana za w/w udziały w nieruchomościach miała zapłacić łącznie kwotę 150.000 zł do dnia 15 czerwca 2013 r. W tym terminie pozwana zobowiązała się kupić przedmiotowe udziały w nieruchomościach. Z umowy przedwstępnej wynikało, że pozwana przed jej podpisaniem zapłaciła 140.000 zł, a pozostałe 10.000 zł wpłaci w terminie 7 dni od zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży.

Dowód: przedwstępna umowa sprzedaży z dnia 25 czerwca 2012 r. k. 269-273, umowa o kredyt na działalność k. 274-278, wyciąg z rachunku bankowego k. 350-351, zeznania świadka K. S. (1) k. 314-315, zeznania świadka M. W. (2) k. 338-339, zeznania świadka A. B. (2) k. 340-341, zeznania powoda k. 368-369.

Spółka (...), (...) spółka jawna” z siedzibą w P. zajmowała się obrotem nieruchomościami. Wspólnikami w tej spółce byli P. K. oraz M. W. (1). W 2012 r. sytuacja finansowa spółki uległa pogorszeniu. Wspólnicy zaczęli pożyczać pieniądze od znajomych i sąsiadów. Namówili sąsiada pozwanej i M. K. S. na wzięcie kredytu i pożyczyli od niego kwotę 30.000 zł, która nie została mu zwrócona. Z K. S. (1) nie zawierali żadnej umowy. Powód znał osobiście pozwaną, utrzymywał z nią poprawne relacje towarzyskie. Powód we wrześniu 2012 r. słyszał o problemach finansowych spółki, w której współnikiem był M. W. (1).

W dniu 17 grudnia 2012 r. powód udzielił spółce (...), (...) spółka jawna” z siedzibą w P. nieoprocentowanej pożyczki w kwocie 270,800 zł. Pożyczka miała zostać spłacona do dnia 30 czerwca 2013 r. Pożyczka miała być płacona w miesięcznych ratach, poczynając od 20 stycznia 2013 r. do 20 czerwca 2013 r.

W dniu zawarcia pożyczki wspólnicy działający w imieniu własnym oraz w imieniu i na rzecz w/w spółki, tj. M. W. (1) oraz P. K. złożyli przed notariuszem E. H., prowadzącą Kancelarię Notarialną przy al. (...) w P., oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Zobowiązali się zwrócić powodowi całą pożyczkę do dnia 30 czerwca 2013 r. (jako spółka) oraz do 30 lipca 2013 r. jako wspólnicy spółki. Wspólnicy poddali się solidarnie egzekucji na podstawie w/w aktu notarialnego w przypadku nieuregulowania zobowiązania wobec powoda przez spółkę do dnia 30 czerwca 2013 r.

Spółka (...), (...) spółka jawna” oraz jej wspólnicy M. W. (1) i P. K. nie uregulowali należności wobec powoda. Z tytułu zaciągniętej pożyczki M. W. (1) oddał powodowi 500 zł.

Dowód: umowa pożyczki z dnia 17 grudnia 2012 r. k. 12, akt notarialny z dnia 17 grudnia 2012 r. Rep A nr 1. (...) k. 15-17, akt notarialny z dnia 2 sierpnia 2013 r. Rep. nr A 3. (...) – sprostowanie aktu notarialnego z dnia 17 grudnia 2012 r. k. 18-19, zeznania świadka K. S. (1) k. 314-315, zeznania świadka B. K. k. 315-316, zeznania powoda k. 368-369.

W dniu 2 lipca 2013 r. M. W. (1) oraz A. B. (1) zawarli przed Notariuszem E. H. umowę sprzedaży (zapisaną w Rep. A 2705/2013) lokalu mieszkalnego, stanowiącego odrębną własność, położonego w miejscowości (...) nr lokalu (...), gmina P., województwo (...), dla którego Sąd Rejonowy w Żarach prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Pozwana oświadczyła, że zapłaciła za nieruchomość kwotę 20.000 zł.

Następnie w dniu 5 lipca 2013 r. pomiędzy pozwaną a spółką (...), (...) spółka jawna” doszło do zawarcia dwóch umów sprzedaży:

- przed Notariuszem J. B. (zapisaną w Rep. A (...)), 9/640 udziałów w nieruchomości składającej się z działki o nr (...) położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) udziałów w nieruchomości składającej się z działki o nr (...) położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Pozwana oświadczyła, że zapłaciła 70.000 zł za te udziały.

- przed Notariuszem J. B. (zapisaną w Rep. A 6325/2013), 12/640 udziałów w nieruchomości składającej się z działki o nr (...) położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) udziałów w nieruchomości składającej się z działki o nr (...) położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). W akcie notarialnym pozwana oświadczyła, że zapłaciła M. W. (1) kwotę 85.000 zł w dwóch ratach: 70.000 zł oraz 15.000 zł.

Dowód: wydruk z księgi wieczystej nr (...) k. 23-34, wydruk z księgi wieczystej nr (...) k. 35-46, akt notarialny z dnia 5 lipca 2013 r. Rep. A nr 6325/2013 k. 47-56, akt notarialny Rep. A 6318/2013, wydruk z księgi wieczystej k. 71-74.

Na wniosek powoda w dniu 18 lipca 2013 r. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, Wydział II Cywilny wydał postanowienie w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 17 grudnia 2012 r. na rzecz powoda przeciwko dłużnikowi – spółce (...), (...) spółka jawna” w zakresie obowiązku obejmującego zapłatę na rzecz wierzyciela kwoty 270.800,00 zł. Następnie w dniu 29 listopada 2013 r. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, Wydział II Cywilny wydał na wniosek powoda w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności na w/w akt notarialny na rzecz powoda przeciwko solidarnym dłużnikom M. W. (1) i P. K. w zakresie obowiązku obejmującego zapłatę na rzecz wierzyciela kwoty 270.800,00 zł.

W dniu 16 stycznia 2014 r. powód skierował do Prokuratury Rejonowej Poznań – Stare Miasto w Poznaniu zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 300 § 1 k.k. przez M. W. (1) i P. K. w dniu 2 lipca 2013 r. na jego szkodę.

Wyrokiem z dnia 18 marca 2016 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, III Wydział Karny w sprawie o sygn. akt III K 1112/14 uznał M. W. (1) winnego popełnienia przestępstwa z art. 300 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Wyrok uprawomocnił się w dniu 30 sierpnia 2016 r. (wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu w IV Wydziale Karnym Odwoławczym z dnia 30 sierpnia 2016 r. a sprawie o sygn. akt IV Ka 501/16)

Dowód: postanowienie referendarza sądowego z dnia 29 listopada 2013 r. k. 13, postanowienie referendarza sądowego z dnia 18 lipca 2013 r. k. 14, zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa k. 20-22, wyrok z dnia 18 marca 2016 r. w sprawie o sygn. akt III K 112/14 k. 284-294, protokół rozprawy karnej z dnia 19 stycznia 2016 r. k. 295-298, wyrok z dnia 30 sierpnia 2016 r. wraz z uzasadnieniem.

Pozwana знаła sytuację finansową swojego konkubenta i spółki (...). W wakacje 2013 r. zarówno pozwana jak i M. W. (1) rozmawiali z K. S. (1) o problemach finansowych spółki. Również B. K. posiadał wiedzę na temat problemów spółki, gdyż wspólnicy spółki chcieli pożyczyć od niego pieniądze, ale się nie zgodził. W rozmowach towarzyskich i sąsiedzkich rozmawiano o spółce. Podczas tych rozmów również uczestniczyła pozwana.

Dowód: zeznania świadka K. S. (1) k. 314-315, zeznania świadka B. K. k. 315-316, zeznania powoda k. 368-369.

A. B. (1) w 2015 r. rozstała się ze swoim partnerem M. W. (1). Wyprowadził się z mieszkania pozwanej. Nie przekazuje jej pieniędzy na dzieci i nie utrzymuje z nim kontaktu.

Dowód: zeznania świadka M. W. (2) k. 338-339, zeznania świadka K. S. (2) k. 339, zeznania świadka G. B. k. 339-340, zeznania świadka A. B. (2) k. 340-341 w zw. z k. 342v, zeznania świadka A. K. k. 341-342.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: zeznania świadków: K. S. (1) k. 314-315, B. K. k. 315-316, M. W. (2) k. 338-339, K. S. (2) k. 339, G. B. k. 339-340, A. B. (2) k. 340-341 w zw. z k. 342v, zeznania świadka A. K. k. 341-342, zeznania powoda k. 368-369, dokumenty zebrane w aktach sprawy, a wyszczególnione powyżej.

Dokumentom Sąd dał wiarę. Autentyczność dokumentów prywatnych i urzędowych oraz prawdziwość treści dokumentów urzędowych nie była kwestionowana przez żadną ze stron w oparciu o treść art. 232 k.p.c. w zw. z art. 252 k.p.c. i art. 253 k.p.c. Także Sąd nie znalazł podstaw do tego, aby uczynić to z urzędu. Tym samym okazały się one przydatne dla sprawy. Fakt, iż żadna ze stron nie kwestionowała treści kserokopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy pozwolił na potraktowanie tych kopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków K. S. (1) i B. K.. Zeznania te były szczerze i logiczne. Świadkowie pozostawali w bliskich kontaktach towarzyskich z pozwaną oraz jej konkubentem M. W. (1). Świadek K. S. (1) pożyczył M. W. (1) pieniądze, które nie zostały przez niego spłacone. Zaś B. K. nie zgodził się na pożyczanie pieniędzy spółce. Oboje świadkowie potwierdzili, że spółka miała problemy finansowe. Z zeznań świadków wynika, że pozwana wiedziała o sytuacji finansowej spółki swojego konkubenta. Ich zeznania korespondowały z zeznaniami powoda w zakresie problemów finansowych spółki i udzielonej pożyczki.

Zeznaniom świadków M. W. (2), K. S. (2) i A. B. (2) Sąd dał tylko częściowo wiarę. Na nadanie przymiotu wiarygodności zasługiwały zeznania w części w jakiej wskazali, że pozwana była w związku partnerskim z M. W. (1), ma z nim dwójkę dzieci oraz, że w 2015 r. wyprowadził się z mieszkania pozwanej. Świadkowie wiedzieli też, że pozwana posiada udział w nieruchomości położonej przy ul. (...) w P.. W tej części te zeznania były między sobą zbieżne. Jako niewiarygodne Sąd ocenił twierdzenia świadków jakoby pozwana nie wiedziała o problemach finansowych spółki, w której współnikiem był jej partner oraz, że miała się dowiedzieć o jego złej kondycji finansowej dopiero na kilka miesięcy przed wyprowadzeniem się M. W. (1) z mieszkania. Relacje w/w świadków były ze sobą wzajemnie sprzeczne (głównie zeznania świadka A. B. (2)). Świadek M. W. (2) twierdziła, że pozwana była zaskoczona stanem finansów swojego partnera, a swoją wiedzę w tym temacie posiadała wyłącznie z rozmów z pozwaną, która jej się zwierzała. Znamienne jest to, że świadkowie utrzymywali bliskie kontakty towarzyskie lub zawodowe, z pozwaną, ale nie mieli wiedzy szczegółowej na temat nabycia przez pozwaną nieruchomości przy ul. (...) w P., w P., czy też sytuacji finansowej spółki partnera pozwanej. Na uwagę zasługują zeznania świadka A. B. (2), która z jednej strony twierdziła, że spółka w 2012 r miała problemy finansowe i dowiedziała się tego od pozwanej na wakacjach w 2012 r., a z drugiej strony, że pozwana była zaskoczona sytuacją finansową swojego konkubenta przed jego wyprowadzeniem się. Świadek B. przedstawiała z jednej strony sytuację pozwanej zasłyszaną od niej, a z drugiej strony zaobserwowaną osobiście, przez co jej twierdzenia były sprzeczne. Zdaniem Sądu zeznania w tym zakresie zostały złożone na potrzeby procesu, aby ułatwić sytuację dowodową pozwanej.

Zeznaniom świadków A. K. i G. B. Sąd w przeważającej części dał wiarę. Świadek G. B. zeznał, że pozwana wiedziała o interesach konkubenta, oraz że M. W. (1) został oszukany przez kolegę i w 2012 r. zaczęły się problemy finansowe. Zeznał, że pozwana wiedziała o jego problemach finansowych. Z kolei świadek A. K. twierdził, że o złej sytuacji finansowej dowiedział się od M. W. (1) i pozwanej w 2013 r., kiedy wypłynęła sprawa z oszukaniem firmy (...). A. K. przyznał, że pozwana powiedziała mu, że ma problemy przez mieszkanie, gdyż chcąc wspomóc firmę (...) przyjęła na siebie zobowiązania. W tej części ich zeznania były zbieżne z zeznaniami świadków K. S. (1) i B. K.. Jako niewiarygodne Sąd ocenił twierdzenia świadków, że pozwana nie знаła sytuacji finansowej swojego partnera, gdyż dobrze to ukrywał oraz że nie wiedzieli na temat mieszkania przy ul. (...). Były to tylko ich opinie na ten temat, nie znajdujące potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Zeznaniom powoda S. Z. Sąd dał wiarę. Jego zeznania były spójne, logiczne, zgodne z pozostałym materiałem dowodowym.

Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanej A. B. (1), albowiem jej zeznania były sprzeczne z zeznaniami powoda, świadków oraz z dokumentami, znajdującymi się w aktach sprawy. Pozwana twierdziła, że zapłaciła M. W. (1) kwotę 140.000

zł za nieruchomości położoną przy ul. (...) w P.. Z wyciągu bankowego z 2012 r. nie wynika, aby pozwana taką kwotę przekazała na rzecz swojego konkubenta. Z tego dokumentu wynika, że przelała na konto partnera 136.500 zł, w tytule przelewu wpisując „WPŁATA”. Zatem nie ma potwierdzenia, że pozwana zapłaciła za nieruchomości, gdyż przelewy przez nią realizowane nie potwierdzają, że to była wpłata za nieruchomości. Także na uwagę zasługuje fakt, że pozwana robiła przelewy na rzecz M. W. (1), a nie spółki, a to od spółki miała nabyć przedmiotową nieruchomości. Pozwana również twierdziła, że jako cel kredytu podawała zakup nieruchomości, co jest sprzeczne z umową o kredyt, z której wynika, że pozwana uzyskała go na bieżącą działalność gospodarczą, bez oznaczenia konkretnych działań. Pozwana również zeznała, że umowy z lipca 2013 r. dotyczą wykonania jednej umowy przedwstępnej z 2012 r., a łączna cena udziałów to 155.000 zł. Te twierdzenia pozwanej okazały się sprzeczne z materiałem dowodowym, z którego wynikały zupełnie inne kwoty za udziały wskazane w umowie przedwstępnej oraz dwóch umowach przenoszących własność nieruchomości z 5.07.2013 r. Także okoliczności zawarcia umowy i kupienia nieruchomości, podawane przez pozwaną budziły wątpliwości i były sprzeczne z zebrany materiał dowodowy. Pozwana z jednej strony twierdziła, że sprzedaż nieruchomości była niekorzystna dla spółki (...), ale pozwana spółkę przymusiła do tego, następnie twierdziła, że zakup nieruchomości był niekorzystny dla niej, ale nie potrafiła przekonująco wyjaśnić dlaczego w takim razie zdecydowała się zawrzeć tę umowę zamiast żądać zwrotu zadatku z umowy przedwstępnej. Wyjaśnienia pozwanej, że związała się emocjonalnie z kamienicą są całkowicie niewiarygodne, biorąc pod uwagę, że nieruchomości ta miała być dla pozwanej tylko inwestycją. Pozwana nie wiedziała kim jest K. M., która stanęła wraz z nią do obu aktów notarialnych 5.07.2013 r., a jej tłumaczenie, że wzięła udział w umowie sprzedaży po to, „żeby udziały się zgadzały” okazało się niezrozumiałe, mimo podjętych prób wytłumaczenia tego Sądowi. W podobny nielogiczny i niezrozumiały sposób pozwana tłumaczyła przyczyny nabycia nieruchomości w P., która miała być swego rodzaju rekompensatą za straty jakie pozwana miała ponieść w związku z transakcją dotyczącą ul. (...). Podsumowując zeznania pozwanej Sąd doszedł do wniosku, że wyłania się z nich, niemożliwy do racjonalnego wytłumaczenia, obraz pomocy pozwanej w ukrywaniu majątku spółki jej konkubenta w celu uniknięcia obowiązku spłacania długów tej spółki. Sąd podkreśla, że pozwana zawodowo zajmuje się rynkiem finansowym, a w swoich zeznaniach próbowała się przedstawić jako nieświadoma niczego osoba, która, jak stwierdziła „nie przenosi życia zawodowego do domu” i dlatego negocjacje dotyczące zakupu nieruchomości na kolejowej prowadziła tylko z p. K.. Nie potrafiła przy tym wyjaśnić dlaczego wpłaty, które rzekomo miały obejmować cenę zakupu nieruchomości spółki na ul. (...), pozwana dokonywała na prywatne konto swojego ówczesnego konkubenta M. W..

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód S. Z. domagał się uznania za bezskuteczne wobec niego czynności prawnych - umów sprzedaży: 9/640 udziałów i 12/640 udziałów w nieruchomościach położonych przy ul. (...) w P., a także lokalu mieszkalnego w P. gm. (...)

Powód wywodził swoje roszczenie z art. 527 k.c. Pozwana podniosła, że nie wszystkie czynności są objęte zakresem ochrony z art. 527 k.c., uznając, że skarga pauliańska nie może mieć zastosowania do czynności prawnej dłużnika polegającej na spełnieniu świadczenia wobec wierzyciela (pozwanej), nawet gdyby ta czynność prowadziła do pokrzywdzenia pozostałych wierzycieli.

W ocenie Sądu zarzuty podniesione przez pozwaną nie zasługują na aprobatę. W pierwszej kolejności należy podnieść, że umowa przedwstępna zawarta pomiędzy pozwaną a spółką (...), W.” spółka jawna z dnia 25 czerwca 2012 r. została zawarta na kilka miesięcy przed zawarciem umowy pożyczki pomiędzy powodem a spółką (...), W.” spółka jawna. Jednakże brak jest jednoznacznych dowodów na to, że pozwana wywiązała się z umowy przedwstępnej, tj. uiszczyła na rzecz spółki kwotę 140.000 zł. Tym samym, pozwana nie udowodniła, że gdyby nie doszło do wykonania umowy przedwstępnej posiadałaby roszczenie względem spółki o zwrot uiszczonej ceny. Z kolei sprzedaż lokalu mieszkalnego w P. nie była objęta zakresem umowy przedwstępnej. Nadto zdaniem pozwanej zawarcie umów z 5.07.2013 r. nie było korzystne dla pozwanej, a z powodu upływu roku czasu od umowy przedwstępnej pozwana nie musiała tych umów zawierać, jednak pozwana nie wskazała, dlaczego zgodziła się na tak niekorzystne wykonanie umowy.

Zaskarżeniu w ramach akcji pauliańskiej mogą podlegać w zasadzie wszelkie czynności prawne o charakterze rozporządzającym lub zobowiązująco-rozporządzającym, jednocześnie przysparzające korzyści osobie trzeciej i powodujące krzywdzące dla wierzycieli pomniejszenie majątku dłużnika. Mogą to być nie tylko czynności nieodpłatne, lecz także odpłatne, a nawet ekwiwalentne. W judykaturze wyrażono pogląd, że czynność ekwiwalentna może być uznana za warunek wystarczający i niezbędny niewypłacalności, gdy świadczenie wzajemne nie gwarantuje zaspokojenia (wyrok SN z dnia 29 czerwca 2004 r., II CK 367/03, LEX nr 174173; por. też wyrok SN z dnia 2 października 2007 r., II CSK 323/07, LEX nr 319245). Czynność prawna dokonana w wykonaniu obowiązku spełnienia świadczenia zasadniczo nie podlega zaskarżeniu (wyrok SN z dnia 23 lipca 2003 r., II CKN 299/01, LEX nr 121702; M. Sychowicz (w:) G. Bieniek, Komentarz, t. I, 2009, s. 836). Należy jednak odnotować również pogląd wyrażony w wyroku SN z dnia 1 kwietnia 2011 r. (III CSK 209/10, LEX nr 785886), z którym Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni się zgadza, iż dla skuteczności roszczeń pauliańskich indyferentny prawnie pozostaje element przesunięć majątkowych pomiędzy dłużnikiem i innymi osobami (osobami trzecimi) w wyniku wykonania odpowiednich zobowiązań majątkowych między tymi podmiotami, byleby tylko wystąpiły przesłanki roszczeń pauliańskich przewidziane w art. 527 k.c.

Tym samym powód był uprawniony do wywiedzenia swojego roszczenia na podstawie art. 527 k.c. i skarga pauliańska miała zastosowanie w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Paragraf 2 wskazanego przepisu wyjaśnia z kolei, że czynność prawna dokonana jest z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeśli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż przed dokonaniem czynności. Obowiązujące przepisy ustanawiają także domniemanie prawne, że jeśli na podstawie zaskarżonej czynności korzyść majątkową uzyskała osoba pozostająca w bliskim stosunku z dłużnikiem (art. 527 § 3 k.c.) domniemywa się, że kontrahent dłużnika wiedział, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności osobistej dłużnik odpowiada za zobowiązanie zasadniczo całym swoim majątkiem – zarówno obecnym, jak i przyszłym, z tym że w praktyce wierzyciel może liczyć na zaspokojenie swojej należności tylko z majątku dłużnika istniejącego w chwili realizacji roszczenia. Zaciągnięcie zobowiązania nie wpływa na swobodę dłużnika w dysponowaniu swoim majątkiem. Pomimo istnienia długów może on nadal rozporządzać swoimi prawami majątkowymi, jak również zaciągać nowe zobowiązania. Wskutek takich działań majątek dłużnika może jednak zostać doprowadzony do stanu uniemożliwiającego lub zagrażającego zaspokojeniu wierzyciela, który w związku z tym ponosi ryzyko niewypłacalności dłużnika (A. Ohanowicz (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 944).

Celem instytucji skargi pauliańskiej jest ochrona interesów wierzyciela na wypadek nieojojalnego (czy wręcz nieuczciwego) postępowania dłużnika, który z pokrzywdzeniem wierzyciela wyzbywa się składników swego majątku na rzecz osób trzecich lub majątek ten obciąża, zaciągając kolejne zobowiązania, i w ten sposób stwarza lub pogłębia stan swojej niewypłacalności (M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1226 i n.). Celem skargi pauliańskiej jest umożliwienie wierzycielowi zaspokojenia się ze składnika majątkowego, który na skutek dokonanej z jego pokrzywdzeniem czynności prawnej wyszedł z majątku dłużnika. Powództwo o uznanie tej czynności za bezskuteczną wobec wierzyciela tak długo znajduje uzasadnienie, jak długo ów składnik majątkowy istnieje (wyrok SA w Katowicach z dnia 6 sierpnia 2010 r., I ACa 392/10, LEX nr 785440).

Dla zastosowania skargi pauliańskiej wszystkie przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie, tj.: dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Ciężar udowodnienia wszystkich

przesłanek co do zasady – zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. – obciąża wierzyciela, który jest uprawniony do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika.

W związku z tym, że przedmiotem niniejszego procesu było uznanie za bezskuteczne

umowy sprzedaży udziałów w nieruchomości położonej przy ul. (...) w P. oraz lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną własność, położonego w miejscowości (...) nr lokalu (...) dokonanych przez spółkę (...), W.” sp. jawna w P. i wspólników tej spółki (...) na rzecz pozwanej A. B. (1), powód winien wykazać, że na skutek powyższych czynności pozwana uzyskała korzyść majątkową z majątku dłużnika, zaś sam dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż przed dokonaniem czynności, przy czym dłużnik powinien działać ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

Należy podkreślić, że M. W. (1) został prawomocnie skazany za przestępstwo z art. 300 § 1 k.k. W postępowaniu karnym stwierdzono, że M. W. (1) oraz jego wspólnik P. K. działali z zamiarem uszczuplenia zaspokojenia swojego wierzyciela S. Z., w razie grożącej im niewypłacalności, poprzez wyzbycie się majątku, w drodze umów sprzedaży z dnia 2 lipca 2013 r. oraz 5 lipca 2013 r. Jak stanowi art. 11 k.p.c., wyłącznie ustalenia wydane w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Tym samym ustalenia poczynione w sprawie karnej są wiążące dla sądu. Niemniej jednak, sprawa karna została zakończona prawomocnie w dniu 30 sierpnia 2016 r., krótko przed zakończeniem niniejszego postępowania, w którym sąd przeprowadził postępowanie dowodowe na okoliczności wskazywane przez powoda. Wobec powyższego Sąd oparł się na materiale dowodowym przeprowadzonym w toku niniejszego postępowania i zweryfikował swoje ustalenia z ustaleniami dokonanymi przez sąd w sprawie karnej.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wykazał, że powód posiada wierzytelność w wysokości 270.800 zł wobec dłużników: „E. K., W.” sp. jawna w P. oraz wobec wspólników tej spółki (...), wynikającą z umowy pożyczki zawartej w dniu 17 grudnia 2012 r. pomiędzy powodem a „E. K., W.” sp. jawna w P. przed Notariuszem E. H. nr Rep. A. 1. (...).

Nadto, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że dokonanie w dniu 5 lipca 2013 r. przez (...) spółki (...), W.” sp. jawna sprzedaży udziałów w prawie własności nieruchomości o nr ewidencyjnym 115 oraz 116 położonych w P. przy ul. (...), dla których Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste nr (...)/, oraz w dniu 2 lipca 2013 r. przez M. W. (1) lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość o nr 25 położonego w miejscowości P., gmina P., województwo (...), dla której Sąd Rejonowy w Żarach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), pomiędzy dłużnikami a pozwaną doprowadziło do uzyskania przez pozwaną korzyści majątkowej w postaci prawa udziału oraz prawa własności wskazanych nieruchomości oraz że na skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny w stopniu wyższym aniżeli był wcześniej.

Bez wątplenia także, dłużnik przekazując udziały w powyższych nieruchomościach w P. oraz własności lokalu w P. miał świadomość pokrzywdzenia wierzyciela swym działaniem poprzez znaczące utrudnienie dochodzenia zasądzonej kwoty. W toku procesu ustalono, że spółka (...), W.” sp. jawna z siedzibą w P. od 2012 r. miała problemy finansowe. O problemach finansowych spółki wiedziała pozwana oraz sąsiedzi pozwanej, w szczególności K. S. (1). Oczywistym zatem dla Sądu było, że M. W. (1) w imieniu Spółki oraz w imieniu własnym, wyzbywając się na rzecz swojej konkubiny majątku, musiał zdawać sobie sprawę, iż czynność ta praktycznie pozbawia powoda możliwości wyegzekwowania przysługującej mu wierzytelności. Zważyć bowiem należy, iż pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwołanie zaspokojenia wierzyciela (wyrok SN z dnia 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/00, LEX nr 53110).

Odnosnie podnoszonego przez pozwaną zarzutu, że nie może być objęte skargą pauliańską zawarcie umowy przyrzeczonej w wykonaniu umowy przedwstępnej, Sąd wskazuje, że po pierwsze okoliczność tę należy rozważyć tylko w odniesieniu do nieruchomości na ul. (...), bowiem nieruchomość w P. została sprzedana mocą jednej umowy z dnia

2.07.2013 r. i co do nieruchomości w P. nie można mieć wątpliwości, że przeniesienie jej własności nie nastąpiło w wykonaniu wcześniejszego zobowiązania.

Odnosząc się zaś do udziałów w nieruchomości na ul. (...) wskazuje, że biorąc pod uwagę chronologię zdarzeń należy dojść do wniosku, że już zawarcie umowy przedwstępnej, w okresie trudności (...) spółki (...) miało na celu pokrzywdzenie wierzyciela, które chroni skarga pauliańska, bowiem można ją zaskarżyć również umowę przyrzeczoną, którą zawarto w wykonaniu umowy przedwstępnej, jeśli ta umowa przedwstępna stanowiła niejako przygotowanie do zawarcia umowy krzywdzącej wierzyciela. Nadto należy zgodzić się z poglądem, że wprawdzie dłużnik ma co do zasady prawo wyboru wierzyciela, którego chce spłacić, skoro przy wielości wierzycieli przepisy nie przewidują szczególnej kolejności ich spłacania i sam fakt wyboru jednego z nich i spłacenie jego wierzytelności, nie może być przedmiotem zarzutu z art. 527 § 1 k.c., to jednak w niektórych sytuacjach przepis ten będzie miał zastosowanie. Będzie tak między innymi wtedy, gdy dłużnik dokonał wyboru wierzyciela w sposób arbitralny, prowadzący do uprzywilejowania go, kosztem pozostałych, w okolicznościach, które wskazują na rychłą możliwość ogłoszenia upadłości dłużnika i wyprowadzanie z jego majątku istotnych składników, co może prowadzić do niemożności zaspokojenia się wierzycieli z przyszłej masy upadłości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2005 r. w sprawie II CK 225/05, Lex 369449, podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2003 r. w sprawie II CKN 299/01, Lex 121702).

Z pola uwagi nie może również ująć okoliczność, że uzyskanie przez dłużnika ekwiwalentu za dokonaną czynność prawną nie zawsze przesądza o bezzasadności skargi pauliańskiej. Czynność prawna dłużnika, za którą otrzymał on świadczenie ekwiwalentne, nie powoduje pokrzywdzenia wierzycieli, jeżeli uzyskany ekwiwalent znajduje się w majątku dłużnika lub został wykorzystany do zaspokojenia wierzycieli (tak w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2008 r. w sprawie V CSK 471/07, Lex 393871). Nie budzi zaś wątpliwości, że w niniejszej sprawie żaden ekwiwalent pieniężny za sprzedane pozwanej nieruchomości nie znalazł się w majątku dłużnika ani nie posłużył zaspokojeniu wierzycieli, bowiem celem zaskarżonych czynności było właśnie uniknięcie zaspokojenia wierzycieli.

Odnosząc się z kolei do przesłanki dotyczącej uzyskania korzyści majątkowej przez osobę trzecią, należy wskazać, że pozwana niewątpliwie uzyskała dzięki umowom sprzedaży udziały w nieruchomościach położonych w P. przy ul. (...) oraz prawo własności lokalu położonego w miejscowości P.. Pozwana wskazała, że za powyższe nieruchomości zapłaciła M. W. (1). Jednakże ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, aby rzeczywiście uiściła cenę za zakup nieruchomości oraz w jakiej wysokości. Twierdzenia pozwanej o zapłacenie ceny, a zwłaszcza ich wysokości, są sprzeczne z kwotami wskazanymi w aktach notarialnych oraz w wyciągu z rachunku M. W. (1), z którego nie wynika cel dokonanych przez pozwaną wpłat, a nadto podkreślić należy, że jest to konto prywatne M. W. (1), a nie spółki, a pozwana wszak miała kupić nieruchomość od spółki i wobec tego logicznym się wydaje, że na konto spółki powinna wpłacić cenę sprzedaży. Poza wszystkim w orzecznictwie wskazuje się, że korzyścią majątkową w rozumieniu art. 527 k.c. jest nabycie przez osobę trzecią prawa majątkowego przedstawiającego pewną wartość, zaś drugorzędne znaczenie ma cena nabycia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 lutego 2013 r., sygn. V ACa 934/2012). Bez znaczenia jest to, czy dłużnik otrzymał od nabywców cenę odpowiadającą wartości rynkowej przedmiotu zbycia prawa własności, czy też za cenę niższą (wyrok SN z dnia 7 grudnia 1999 r., sygn. I CKN 287/98).

W ocenie Sądu została także spełniona ostatnia przesłanka skargi pauliańskiej, tj. świadomość osoby trzeciej o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela. Pozwana pozostawała w bliskich relacjach z M. W. (1). Razem mieszkali i mają dwójkę dzieci. Wobec powyższego należy uznać, że pozwana należy do kręgu osób bliskich M. W. (1). Była jego konkubiną. Związek rozpadł się w 2015 r. Niemniej jednak w ocenie Sadu powód korzysta w niniejszej sprawie z domniemania wynikającego z art. 527 § 3 k.c. Sąd nie podzielił twierdzeń pozwanej, jakoby nie wiedziała o problemach finansowych swojego konkubenta. Jej zeznania były sprzeczne w zeznaniami świadków K. S. (1) oraz A. K., którzy jednoznacznie potwierdzili, że wiedziała o sytuacji finansowej spółki i (...). A. K. wskazał, że pozwana powiedziała mu, że ma problemy z mieszkaniem przy ul. (...), gdyż chcąc wspomóc spółkę (...) przyjęła zobowiązanie i to mści się na niej. Także świadek A. B. (2), stwierdziła, że pozwana we wakacje 2012 r. powiedziała jej o problemach finansowych swojego partnera. Doświadczenie życiowe wskazuje, że partnerzy, którzy mieszkają ze sobą kilka lat

rozmawiają ze sobą na tematy związane z sytuacją finansową czy też zawodową, zwłaszcza gdy mają problemy finansowe.

Reasumując, dłużnik M. W. (1) przeniósł na rzecz pozwanej jako swojej partnerki życiowej prawo własności udziałów w (...) spółki (...), (...) spółka jawna” oraz własność lokalu mieszkalnego, stanowiącego własność M. W. (1) w zaledwie dwa tygodnie po ostatecznym terminie spłaty pożyczki udzielonej przez powoda. Doprowadził w ten sposób do istotnych zmian w swoim majątku, gdyż zbył na rzecz pozwanej wartościowe składniki majątku, tj. udziały w nieruchomościach położonych w P. przy ul. (...), oraz lokal mieszkalny w miejscowości P.. Działal ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, a pozwana jako osoba bliska dla dłużnika – M. W. (1) wiedziała, że dłużnik działał z taką świadomością.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu, spełnione zostały wszystkie przesłanki z art. 527 k.c. w związku z czym powództwo zasługiwało na uwzględnienie, o czym orzeczono w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i obciążył nimi w całości pozwaną jako stronę przegrywającą postępowanie. Na koszty uiszczone przez powoda złożyły się: opłata od pozwu w wysokości 13.540 zł, wynagrodzenie jego pełnomocnika w wysokości 7.200 zł, zgodnie z § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, łącznie 20.757 zł.

SSO Iwona Godlewska